

HANDLINGSPLANER FÖR MOBBNING, SEXUELLA TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE SÄRBEHANDLING.

Bakgrund – styrdokumentet säger:

Det demokratiska uppdraget är formulerat i skollagen, läroplaner och kursplaner. Det består av olika delar och en del är att motverka alla former av kränkande behandling. I skollagens s.k. portalparagraf (1 kap 2 §) beskrivs det demokratiska uppdraget.

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

1. främja jämställdhet mellan könen samt

2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden.

Alla som arbetar på skolan omfattas av arbetet mot kränkande behandling. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Den som uppger att han eller hon blivit kränkt ska alltid tas på allvar.

Skolverket rekommenderar att skolors handlingsplaner bör innehålla en plan för personalens kompetensutveckling och beskriva hur programmet skall följas upp, utvärderas och vid behov revideras.

SKOLFS 2004:19 Om skolan inte själv har den nödvändiga kompetensen för att klara upp en situation bör hjälp tas utifrån.

För Oskarshamns kommun gäller:

Varje skolområde ska i sina arbetsplaner ha en handlingsplan för mobbing mellan elever. Då det gäller mobbing, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling mellan elever och vuxna, vuxna och elever och mellan vuxna kan man hänvisa i arbetsplanen att handlingsplaner mot detta finns i arbetsmiljöplanen. I arbetsplanen beskriver varje område det förebyggande arbetet samt definitionen av kränkande behandling. Det är angeläget att insatserna omfattar skolans alla nivåer; individ-, grupp och skolnivå. Samt att man tar tag i kränkningen med en gång.

Bedömer målsmän, elevvårdsgruppen, berörda lärare eller skolledningen mobbningen, den kränkande särbehandlingen, som grov sker polisanmälan och anmälan till arbetsmiljöverket. Anmälan till socialtjänsten görs alltid när man i verksamheten får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd, socialtjänstlagen 14 kap. 1 § (2001:453).

När det gäller vuxna som varit utsatta av elever eller andra vuxna skriver rektor, efter kontakt med förvaltningschefen och skyddsombudet, till arbetsmiljöverket. Enligt arbetsmiljöverket 2 § ska anmälan göras vid tillbud som inneburit allvarlig fara för hälsa.

- Enligt Arbetsmiljölagen och EDA (Lag om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet) är arbetsgivaren skyldig att utreda uppgifter om trakasserier från annan arbetstagare på grund av etnisk bakgrund, funktionshinder eller sexuell läggning och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. Om en arbetsgivare inte fullgör sina skyldigheter enligt EDA 13 § skall arbetsgivaren betala skadestånd till arbetstagaren för den kränkning som underlåtenheten innebär, EDA 19 §.

- Den vuxne som gör anmälan avgör om vi ska behandla det hela konfidentiellt eller öppet.
- Den vuxne som anmäler ska ta ställning till: Vill du att jag, som din chef, håller i detta eller vill du att någon annan chef/arbetsledare tar över? Här måste chefen enligt kommunens policy tala om att i vår kommun är det förvaltningschefen som bestämmer vem som ska utreda. Trots detta ställs frågan till den som anmält det hela. Chefen informerar förvaltningschefen om det inträffade och om chefen får förtroendet att handhålla ärendet går han/hon vidare.
- Vårt viktigaste och starkaste verktyg är samtalet. Att genom samtal göra de inblandade medvetna om sitt eget ansvar i det som hänt.

Bilaga 1: **HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING, ELEV MOT ELEV**

Bilaga 2: **HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING, VUXEN MOT ELEV**

Bilaga 3: **HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING, ELEV MOT VUXEN**

Bilaga 4: **HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING VUXEN MOT VUXEN**

Handlingsplan mot mobbning

Vallhallaskolans mål:

Ingen form av mobbning skall accepteras.

Alla på Vallhallaskolan ska veta och känna att de när som helst kan berätta om våldsamheter, trakasserier och pågående mobbning till vem som helst av de vuxna.

Att berätta är att bry sig om – inte att skvallra!

Definition av mobbning

Det är mobbning när en eller flera individer, upprepade gånger och över tid, blir utsatta för negativa handlingar från en eller flera personer. Det är en negativ handling om en individ tillfogar, eller försöker tillfoga en annan individ skada eller obehag. (Olweus)

Läroplanen styr arbetet i skolan

Enligt Lpo94 skall skolan främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling skall prägla verksamheten. Ingen skall i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till mobbning skall aktivt bekämpas.

Rektor har ett särskilt ansvar för att alla former av trakasserier och mobbning motverkas.

Arbetsgrupp mot mobbning

Vallhallaskolans arbetsgrupp består av biträdande rektor, skolsköterska, kurator, studie- och yrkesvägledare och tre lärare.

Arbetsgång efter anmält ärende

1. Biträdande rektor sammankallar gruppen.
2. Ärendet föredras och fördelas till två personer som utgör ett team.
3. Teamet träffar/kontaktar anmälaren vid behov.
4. Klassföreståndaren/handledaren informeras samt ger en kompletterande bild.
5. Teamet träffar den mobbade.
6. Teamet träffar mobbaren/mobbarna.
7. Teamet kontaktar den mobbades och mobbarens/mobbarnas föräldrar.
8. Teamet träffar den mobbade och mobbaren/mobbarna tillsammans. Den mobbade avgör om mötet äger rum.
9. Samtliga vårdnadshavare kontaktas. Träffas vid behov.
10. Information till berörda arbetslag om ärendets gång.
11. Dokument skrivs och lämnas till Biträdande rektor. Dokumentet förvaras i arkivet.
12. Uppföljning efter 2-3 veckor.

Från punkt 1-4 bör det gå högst några dagar. Vid konflikter och trakasserier som inte är mobbning tillämpas allvarssamtal. I dessa fall underrättas föräldrarna till de inblandade om att samtal skett via klassföreståndaren/handledaren.

”Bedömer målsmän, elevvårdsteamet, berörda lärare eller skolledning mobbningen som grov sker polisanmälan. Anmälan till socialchefen görs alltid när man i verksamheten får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”, socialtjänstlagen 14 kap.1§ (2001:453).

HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING, VUXEN MOT ELEV

- **Den av chefen utsedde utredaren skall dokumentera, följa upp och utvärdera åtgärderna. Skolverket rekommenderar att rektor ansvarar för utredningen.**
- **Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras.**
- **Om det finns behov skall ett åtgärdsprogram upprättas för den elev som är inblandad i en kränkande behandling.**
- **Chefen informerar förvaltningschefen och den fackliga organisationen.**
- Efter kontakt med förvaltningschefen skriver chefen till Arbetsmiljöverket för att rapportera händelsen. Enligt Arbetsmiljöförordningen 2 § ska anmälan göras vid tillbud som inneburit allvarlig fara för hälsan. Elever jämställs i de flesta delar av lagen med arbetstagare. Barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg omfattas inte.

SAMTAL MED MOBBNINGSOFFRET

Vid samtalet är det mycket viktigt att man får fram konkreta fakta.

- Vad har hänt?
- Hur blev du utsatt?
- Hur ofta?
- Vem utsätter dig?
- Finns det någon ledare?
- När sker mobbningen?
- Var sker mobbningen?

Bestäm tillsammans med eleven hur hemmet och elevvårdsteamet ska informeras.

Råd till mobbningsoffret:

- Ge inte igen!
- Provocera inte!
- Tag genast kontakt med mig eller någon annan personal och berätta om inte mobbningen upphör.

Rapportera till elevvårdsteamet att mobbning har skett och att arbetet är igång.

SAMTAL MED MOBBAREN / MOBBARNA

- Om det är flera mobbare inblandade, börja med ledaren.
- Tala om fakta och håll samtalet på en individuell nivå (dvs. prata inte om vad andra har gjort)
- Ställ frågorna ”NÄR?”, ”VAR?”, ”HUR?” istället för ”VARFÖR?”
- Var tydlig med din och skolans inställning till mobbning. Moraliser inte! Ge en muntlig varning.
- Ge tillbaka ansvaret. ”Hur ska du göra för att få stopp på det?”. Kräv konkreta svar.
- Fråga vad han/hon ska säga till sina kollegor.
- Säg att du tror att han/hon kommer att lyckas.
- Informera om att vi kommer att följa upp hur det går.

Informera personalen.

SAMTAL MED MÅLSMAN

Offret får i uppdrag att själva berätta hemma. Sedan ringer den ansvarige chefen till målsman.

NYA ENSKILDA SAMTAL

Här besvaras frågorna:

- Har mobbningen upphört?
- Hur upplever offret sin situation nu?
- Var det svårt att upphöra med mobbningen?
- Vad kan bli bättre?

UPPFÖLJNING MED MOBBNINGSOFFER OCH MOBBARE.

Lämpliga frågor att arbeta med:

- Upplever ni att mobbningen har upphört?
- Hur är stämningen i klassen?
- Vad kan bli bättre?
- Hur ska detta ske?
- Hur ska mobbningen undvikas i framtiden?

Om trakasserierna trots detta fortsätter vidtas lämpliga åtgärder. Det kan vara disciplinpåföljd i form av skriftlig varning, omplacering eller uppsägning. En elev som kränks av en vuxen är i en ytterst utsatt situation eftersom eleven är i beroendeställning. I vissa fall kan det bli nödvändigt att dela på eleven och den vuxne genom att placera dem i olika grupper.

HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING, ELEV MOT VUXEN

- **Den av chefen utsedde utredaren skall dokumentera, följa upp och utvärdera åtgärderna.**
- **Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras.**
- **Om det finns behov skall ett åtgärdsprogram upprättas för den elev som är inblandad i en kränkande behandling.**
- Efter kontakt med förvaltningschefen skriver chefen till Arbetsmiljöverket för att rapportera händelsen. Enligt Arbetsmiljöförordningen 2 § ska anmälan göras vid tillbud som inneburit allvarlig fara för hälsan. Elever jämställs i de flesta delar av lagen med arbetstagare. Barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg omfattas inte.

SAMTAL MED MOBBNINGSOFFRET

Vid samtalet är det mycket viktigt att man får fram konkreta fakta.

- Vad har hänt?
- Hur blev du utsatt?
- Hur ofta?
- Vem utsätter dig?
- Finns det någon ledare?
- När sker mobbningen?
- Var sker mobbningen?

Bestäm tillsammans med den vuxne vilka som ska informeras.

Råd till mobbningsoffret:

- Ge inte igen!
- Provocera inte!
- Tag genast kontakt med mig eller någon annan i ledningen och berätta om inte mobbningen upphör.

Rapportera till förvaltningen genom skadeanmälningsblanketten eller tillbudsblanketten att mobbning har skett och att arbetet är igång.

SAMTAL MED MOBBAREN/MOBBARNA

- Om det är flera mobbare inblandade, börja med ledaren.
- Tala om fakta och håll samtalet på en individuell nivå (dvs. prata inte om vad andra har gjort)
- Ställ frågorna "NÄR?", "VAR?", "HUR?" istället för "VARFÖR?"
- Var tydlig med din och skolans inställning till mobbning. Moraliser inte!
- Ge tillbaka ansvaret. "Hur ska du göra för att få stopp på det?". Kräv konkreta svar.
- Fråga vad han/hon ska säga till sina kompisar.
- Säg att du tror att han/hon kommer att lyckas.
- Informera om att vi kommer att följa upp hur det går.

SAMTAL MED MÅLSMÄN

Mobbaren/mobbarna får i uppdrag att själv/själva berätta hemma. Sedan ringer den ansvarige utredaren till berörda målsmän.

NYA ENSKILDA SAMTAL

Här besvaras frågorna:

- Har mobbningen upphört?
- Hur upplever offret sin situation nu?
- Var det svårt att upphöra med mobbningen?
- Vad kan bli bättre?

UPPFÖLJNING MED MOBBNINGSOFFER OCH MOBBARE.

Lämpliga frågor att arbeta med:

- Upplever ni att mobbningen har upphört?
- Hur är stämningen i klassen?
- Vad kan bli bättre?
- Hur ska detta ske?
- Hur ska mobbningen undvikas i framtiden?

Om trakasserierna trots detta fortsätter vidtas lämpliga åtgärder som bestäms tillsammans med föräldrarna på en elevvårdskonferens (EVK). Hjälper inte detta skall en EVK anmäla förhållandet till nämnden för övervägande om lämpliga åtgärder, Grundskoleförordningen 6 kap 10 §.

Det är aldrig tillåtet att stänga av elever i grundskolan. Avstängning eller förvisning är extrema åtgärder som kan tas till i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, komvux och särvox. Styrelsen kan föreslå andra åtgärder. En sådan åtgärd kan vara att flytta en elev som kränker, till en annan skola. Det är inte tillåtet att flytta en elev i rent bestraffningssyfte. Däremot kan en förflyttning ske för att undervisningens kvalitet för andra elever skall kunna upprätthållas och om en annan skola bedöms ha bättre möjligheter att möta elevens behov av stöd utan att undervisningen för andra elever blir lidande.

HANDLINGSPLAN MOT MOBBNING OCH KRÄNKNING VUXEN MOT VUXEN

- Den av förvaltningschefen utsedde utredaren skall dokumentera, följa upp och utvärdera åtgärderna.
- Efter kontakt med förvaltningschefen skriver chefen till Arbetsmiljöverket för att rapportera händelsen. Enligt Arbetsmiljöförordningen 2 § ska anmälan göras vid tillbud som inneburit allvarlig fara för hälsan.

EFTER ANMÄLAN INNAN FÖRSTA SAMTALET MED MOBBNINGSOFFRET

- Vill du ha en kollega eller en facklig representant med dig vid samtalet?
- Vill du att någon från elevvårdsteamet eller från Hälsan ska finnas med? (Om chefen själv vill detta p.g.a. omständigheterna så bestämmer chefen det själv.)

SAMTAL MED MOBBNINGSOFFRET

Vid samtalet är det mycket viktigt att man får fram konkreta fakta.

- Vad har hänt?
- Hur blev du utsatt?
- Vem utsätter dig?
- Finns det någon ledare bland dem som utsätter dig?
- När sker det?
- Var sker det?
- Hur anser du att den fortsatta handläggningen ska ske? Hur bemöter vi eventuellt ”skvaller” kring händelsen?

Råd till offret:

- Säg ifrån!
- Ge inte igen.
- Provocera inte.
- Tala om ifall trakasserier inte tar slut.
- Vänd dig gärna till din fackliga organisation för att få stöd av fler.

SAMTAL MED MOBBAREN/MOBBARNA

Nästa möte hålls med den anklagade. Där görs det fullständigt klart vad kommunens policy är i sådana här frågor och vad lagstiftningen säger. Enligt **Arbetsmiljölagen** skall arbetsmiljön vara fri från sexuella trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Enligt **EDA** åläggs arbetsgivaren att vidta aktiva åtgärder för att främja etnisk mångfald i arbetslivet genom att se till att arbetsförhållandena lämpar sig för alla arbetstagare oavsett etnisk tillhörighet. Det är den trakasserade som avgör vilka handlingar som är kränkande. Med etniska trakasserier avses i lagen uppträdande i arbetslivet som kränker en arbetstagares integritet och som har samband med arbetstagarens etniska tillhörighet.

Under samtalet med Den anklagade tas följande punkter upp:

- När.....?
- Var.....?
- Hur.....?
- All trakassering är oacceptabelt och ska inte förekomma på vår arbetsplats.**

- ❑ **Kommunens policy och all lagstiftning är stark i dessa frågor. Ingen ska behöva gå till en arbetsplats och utsättas för sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling. Alla på en arbetsplats har samma rättigheter oavsett etnisk bakgrund.**
- ❑ Hur ska du göra för att få stopp på det? Kräv konkreta svar.
- ❑ Finns det någon annan kollega som är medveten om vad som hänt? Vad ska du nu säga till honom/henne?
- ❑ Jag tror att du kommer lyckas med detta och att trakasserierna därmed upphör.
- ❑ Jag kommer att underrätta den som gjort anmälan om vårt samtal.
- ❑ Vi kommer att träffas fler gånger för uppföljning.

Om det börjar pratas på arbetsplatsen är det viktigt att chefen tillsammans med den som gjort anmälan blir överens om hur ”pratet” ska hanteras.

Om inte trakasserierna upphör, vidtas lämpliga åtgärder. Det kan vara disciplinpåföljd i form av skriftlig varning, omplacering eller uppsägning.

Det är nu också viktigt att göra eleverna medvetna om vad som gäller på arbetsplatser när det handlar om trakasserier. Detta är en förebyggande åtgärd och bör återkomma. Detta arbete sker i samråd med pedagogerna och kan resultera i t.ex. temadagar, studiebesök, besök av föreläsare från arbetsmarknaden osv.

OM EN ELEV DELTAGIT I MOBBNINGEN

Om det framkommer att det är speciella elever som kommenterat den drabbade skall möten hållas med dem och deras föräldrar. Samtalen sker med en elev i taget. Vi håller oss till fakta och pratar inte om vad andra elever har gjort. Någon från elevvårdsteamet deltar i samtalen.

- ❑ När.....?
- ❑ Var.....?
- ❑ Hur.....?
- ❑ **All trakassering är oacceptabelt och ska inte förekomma på vår arbetsplats.**
- ❑ **Kommunens policy och all lagstiftning är stark i dessa frågor. Ingen ska behöva gå till en arbetsplats och utsättas för sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling. Alla på en arbetsplats har samma rättigheter oavsett etnisk bakgrund.**
- ❑ Hur ska du göra för att få stopp på det? Kräv konkreta svar.
- ❑ Finns det någon annan elev som är medveten om vad som hänt? Vad ska du nu säga till honom/henne?
- ❑ Jag tror att du kommer lyckas med detta och att trakasserierna därmed upphör.
- ❑ Jag kommer att underrätta den som gjort anmälan om vårt samtal.
- ❑ Dina föräldrar kommer att underrättas om vad som har hänt i morgon. Fram till dess har du själv möjlighet att hemma berätta om vad som hänt.
- ❑ Vi kommer att träffas fler gånger för uppföljning.

Chefen eller någon ur elevvårdsteamet ringer till föräldrarna.

Om trakasserierna trots detta fortsätter vidtas lämpliga åtgärder som bestäms tillsammans med föräldrarna på en elevvårdskonferens (EVK). Hjälper inte detta skall en EVK anmäla förhållandet till nämnden för övervägande om lämpliga åtgärder, Grundskoleförordningen 6 kap 10 §.

Återkoppling när situationen har förbättrats. Frågan ställs då till den pedagog som gjorde anmälan:

- Vill du vara med vid ett gemensamt samtal med kollegan?
- Vill du vara med vid ett gemensamt samtal med de elever som varit inblandade?

- Upplever ni att trakasserierna upphört?
- Hur är stämningen när ni möts?
- Vad kan bli bättre?
- Hur ska detta ske?
- Hur ska vi undvika liknande händelser i framtiden?